

4. Odpoveď ministra spravodlivosti Slovenskej republiky T. Boreca na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Hubu podanú 23. apríla 2014 vo veci plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky

Tomáš Borec

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 23-05-2014		
Číslo spisu: 225J-533/2014		
Listy: 1/-	Prílohy: 1/1	
RZ	ZH	LU

Bratislava, 22. mája 2014

Č. 38685/2014/10-50137

Vážený pán poslanec,

listom predsedu Národnej rady Slovenskej republiky z 23 apríla 2014 som bol v súlade so zákonom č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej „rokovací poriadok“) požiadaný o vybavenie Vašej interpelácie, týkajúcej sa plnenia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na úseku, za ktorý zodpovedá Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

V nadväznosti na uvedené si Vám dovoľujem oznámiť nasledovné odpovede na Vaše štyri otázky:

1. Záväzok uskutočňovať odbornú diskusiu a konzultácie so zainteresovanými subjektmi, stavovskými organizáciami sudcov a so zástupcami vedeckej a akademickej obce berie Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky maximálne vážne. Dôkazom toho je fakt, že k príprave každej dôležitejšej zmeny sa kreujú odborné komisie, do ktorých sú prizývaní relevantní odborníci. Kritériom, ktorým sa riadime, je v prvom rade odbornosť a všeobecná rešpektovanosť v tom ktorom odbore. Jedným z mnohých príkladov je činnosť komisie pre rekodifikáciu civilného práva procesného, v ktorej sú zastúpení takmer všetci relevantní odborníci na procesné práva. Rovnako v širokom dialógu so zástupcami odbornej obce boli pripravené všetky aktuálne zmeny v trestnom práve. Rovnakou metódou postupujeme aj v prípade legislatívnych prác v súvislosti s projektom elektronického monitoringu osôb, či v rámci obnovenej Rady pre mediáciu a probáciu, respektíve v oblasti jednotlivých častí modernizácie procesného práva (Exekučný poriadok, Notársky poriadok, Zákon o znalcoch, tlmočníkoch a predkladateľov a pod.). Tam, kde je to možné, sa snažíme úzko spolupracovať aj so zástupcami mimovládneho sektora. Osobne oceňujem najmä

konštruktívne pôsobenie zástupcov mimovládneho sektora v komisii pre prípravu novely infozákona.

2. Závazok obnoviť dôveru v súdnictvo nie je možné zrealizovať jedným opatrením, ale musí ísť o komplex logicky previazaných riešení. Najvýznamnejším projektom v tejto oblasti je komplexná rekodifikácia civilného práva procesného, teda príprava nových pravidiel, pomocou ktorých sa zabezpečuje spravodlivá ochrana práv občanov i právnických osôb. Som presvedčený o tom, že v prvom rade funkčné a efektívne súdy, ktoré v primeranom čase ochránia práva ľudí a firiem, sú spôsobilé prinavrátiť potrebnú mieru dôvery v justíciu a právny štát. V tejto oblasti postupujeme presne podľa vládou Slovenskej republiky schváleného harmonogramu. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky tiež pripravilo významné zmeny v oblasti trestného práva, najmä komplexné návrhy noviel Trestného zákona a Trestného poriadku, ale aj úplne nový zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Spravodlivejšiu trestnú politiku považujem tiež za jeden z pilierov dôveryhodnosti justičného systému. Okrem toho sa Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky aktívne podieľalo na príprave aktuálnych ústavných zmien v oblasti justície, ktorých primárnym cieľom je práve zvýšenie dôveryhodnosti súdnictva. S touto otázkou úzko súvisia moje aktivity v oblasti jasného akcentovania témy sudcovej etiky, ktorá našla v oblasti právnických povolání silnú odozvu. Uvedomujem si totiž, že tak, ako je nesmierne dôležitá modernizácia právneho prostredia a materiálno-techického zabezpečenia, podmienkou zásadnejšej obnovy dôveryhodnosti justície sú aj otázky spojené so správaním sa predstaviteľov justície.

3. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v súlade s plnením programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky systematicky pripravuje a predstavuje legislatívne návrhy, ktoré majú prispieť k zvýšeniu vymožitelnosti práva v Slovenskej republike. V oblasti trestného práva Ministerstvo spravodlivosti pripravilo komplexnú novelu Trestného zákona a Trestného poriadku, ktorá je výsledkom činností pracovnej skupiny Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky tvorenej zástupcami zúčastnených rezortov, súdov a odbornej akademickej obce. Predmetný návrh má ambíciu okrem iného predstaviť skupinu opatrení, ktoré prispejú k zvýšeniu vymožitelnosti práva v trestnom konaní s cieľom zrýchlenia trestného konania a zabránenia obštrukciám strán v konaní. Všetky tieto opatrenia majú všeobecný charakter a týkajú sa preto aj oblasti enviromentálnej kriminality. V oblasti trestného práva hmotného predmetná novela

súčasne reaguje na závery Európskej komisie v súvislosti s transpozíciami právne záväzných aktov Európskej únie v oblasti ochrany životného prostredia.

4. Problematika ochrany spotrebiteľa je prierezová a svojou povahou sa týka viacerých rezortov, pričom za Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky môžem uviesť, že toto sa dlhodobo a systematicky zaoberá najmä otázkou pôsobenia nebankových subjektov, a to najmä vo sfére súkromnoprávnej úpravy a ich aktivity v zmluvnom práve. Rovnakú sústredenú pozornosť Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky venuje aj exekúciám, ktoré sleduje a systematicky vyhodnocuje práve vo sfére spotrebiteľských vzťahov. Výsledkom týchto aktivít sú viaceré úlohy obsiahnuté v Rámcovom pláne legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky, ktoré sa týkajú prípravy novej právnej úpravy ochrany práv spotrebiteľov vo sfére spotrebiteľských zmlúv, v exekučnom konaní, pri výkone záložného práva a v rozhodcovskom konaní.

Novelou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (Exekučný poriadok) účinnou od 1. novembra 2013 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky prijalo opatrenia, vďaka ktorým budú exekučné konania trvať kratšie a všetky exekútorom prijaté plnenia sa budú prioritne započítavať na sumu dlžnej istiny povinného. Uvedené pravidlá významne prispievajú k lepšiemu postaveniu spotrebiteľov v exekučnom konaní. Od 1. novembra 2013 je rovnako účinná novela nariadenia vlády SR č. 268/2006 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia, ktorá vyššiu mieru ochrany poskytuje osobitne zraniteľnej skupine občanov – seniorom, a podľa ktorej dôchodcovi nebude možné z dôchodku zraziť 100 % životného minima. Vo sfére exekúcií Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v spolupráci so Sociálnou poisťovňou podniká aj konkrétne operatívne kroky smerujúce k prevereniu oprávnenosti vedenia exekúcií voči 25 700 dôchodcom, v prípade ktorých sa vykonávajú zrážky z dôchodkov v prospech nebankových subjektov. Z doposiaľ zistených záverov súdov možno ustáliť, že už takmer 3 000 z takto prebiehajúcich exekúcií voči dôchodcom bolo ako neoprávnených zastavených. V rovine operatívnej činnosti a poskytovania právnej pomoci spotrebiteľom Ministerstvo spravodlivosti SR pôsobí aktívne aj prostredníctvom Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich, ktorá posudzuje neprijateľnosť zmluvných podmienok (ďalej len „Komisia“), poskytuje spotrebiteľom základné právne poradenstvo a v tomto kalendárnom roku začala aktívne pôsobiť aj vo sfére zvyšovania právneho povedomia formou verejných prednášok občanom.

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky sa na prelome rokov 2013 a 2014 aktívne podieľalo na príprave balíka noviel právnych predpisov, ktoré boli zamerané na lepšiu ochranu práv spotrebiteľa pri uzavieraní spotrebiteľských zmlúv, v exekučnom konaní, pri výkone záložného práva a rovnako pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. V tomto kontexte je potrebné privítať predovšetkým prijatie ostatnej novelizácie Občianskeho zákonníka, ktorá do slovenského právneho poriadku zavádza opätovne inštitút civilnoprávnej úžery založený na absolútnej neplatnosti úžerného právneho úkonu a inštitút civilnoprávnej odplaty, ktorý bude integrovať všetky materiálne vnímané plnenia, ktoré budú od spotrebiteľa požadované.

Z pohľadu Vašej otázky možno ešte doplniť, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky aktuálne finalizuje práce na zásadných zmenách súkromnoprávneho výkonu záložného práva a rozhodcovského konania, ktorých cieľom bude rovnako prispieť k lepšej ochrane práv spotrebiteľov pred činnosťou nebankových spoločností a ďalších poskytovateľov služieb a dodávateľov tovarov, ktorí by mohli mať potenciálny záujem na poškodzovaní slabšej zmluvnej strany.

Pre úplnosť, pokiaľ ide o legislatívne opatrenia smerujúce k ochrane spotrebiteľov, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky pripravilo alebo sa podieľalo na príprave novelizácií právnych predpisov, ktoré prispeli alebo majú potenciál prispieť k lepšej ochrane práv spotrebiteľov. Výpočet uvedených právnych predpisov Vám uvádzam nižšie:

1. Novela nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 268/2006 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia priniesla tieto zmeny:

- zavedenie osobitnej právnej úpravy zrážok z dôchodkových dávok s cieľom poskytnúť zvýšenú ochranu príjmu osôb, ktoré si nemôžu vlastnou pracovnou aktivitou zabezpečiť adekvátne plnenie životných potrieb. Išlo o priamu reakciu na údaje Sociálnej poisťovne, podľa ktorých takmer 26 tisíc dôchodcov je exekvovaných na návrh nebankových subjektov poskytujúcich úvery alebo pôžičky;
- zvýšenie základnej sumy, ktorú nemožno poberateľom dôchodkových dávok zraziť z príjmu a príspevkov na vyživované osoby;

- zavedenie nového režimu zrážok zo mzdy a z iných príjmov pre prípad výkonu rozhodnutí znejúcich na pokuty uložené pri priestupkoch na vybraných úsekoch priestupkového konania.
- Uvedená novela nadobudla účinnosť dňa 1. novembra 2013.

2. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom predaji a zásielkovom predaji bol pripravovaný v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a poslancami Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Smer-SD – tzv. „protišmejdovská“ novela zákonov mala za cieľ zamedziť poškodzovaniu a porušovaniu práv spotrebiteľov, najmä dôchodcov pri organizovaní tzv. predajných akcií mimo prevádzku.

Túto novelu spomínam z dôvodu, že pri predajných akciách často dochádza k úzkej spolupráci tzv. „šmejdov“ s vytypovanými nebankovkami, kedy podsunú spotrebiteľom nielen šmejdový výrobok, ale aj nevýhodný úver a to všetko samozrejme za prítomnosti tiesne, pod tlakom a za nápadne nevýhodných podmienok.

- Uvedená novela nadobudla účinnosť dňa 15. novembra 2013.

3. Novela Exekučného poriadku v súvislosti s tzv. bojom proti praktikám nebankových subjektov bola vypracovaná v spolupráci s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Smer-SD a predložená v rámci novely zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. Novela sleduje tieto ciele:

- lepšia úprava trov exekúcie,
- úprava primeranosti výkonu exekúcie tak, aby
  - spotrebiteľia v exekúciách neprichádzali o svoje nehnuteľnosti, najmä ak sú ich obydľím, a to v situáciách, keď exekúciu možno vykonať inak ako predajom nehnuteľnosti,
  - bol veriteľ motivovaný čo najskôr vyvolať exekúciu a z exekučného titulu sa nestával cenný papier, na ktorom neustále narastá pohľadávka o úroky.
- Uvedená novela nadobudne účinnosť dňa 1. júna 2014.

4. Návrh nového zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ktorého cieľom je:

- licencovanie rozhodcovských súdov Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré bude predpokladom právomocí rozhodovať v spotrebiteľských sporoch;
- licencovanie a vedenie zoznamu rozhodcov Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorí budú spôsobilí viesť rozhodcovské konania v spotrebiteľských veciach – budú zavedené prísne podmienky, ktoré musí rozhodca spôsobilý rozhodovať spotrebiteľské spory spĺňať;
- zavedenie osobitných procesných noriem pre rozhodcovské konanie so spotrebiteľským prvkom, ktoré zabezpečia vysoký štandard ochrany spotrebiteľov v rozhodcovskom konaní – povinnosť rozhodcovského súdu z úradnej povinnosti poskytnúť ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami;
- posilnenie práva spotrebiteľa napadnúť vydaný rozhodcovský rozsudok s cieľom zabezpečiť jeho správnosť a zákonnosť a predísť tak jeho náročnej súdnej kontrole v štádiu exekučného konania;
- zavedenie disciplinárnych konaní licencovaných rozhodcov, konania o odňatie licencie udelennej rozhodcovskému súdu a dohľadu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

5. Novela zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník vypracovaná v spolupráci s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Smer-SD v súvislosti s tzv. bojom proti praktikám nebankových subjektov má za cieľ:

- úpravu katalógu neprijateľných zmluvných podmienok ako reakcia na aktuálny vývoj rozhodovacej činnosti súdov;
- úpravu a zavedenie inštitútu úžery v civilnom práve ako v európskom právnom priestore štandardného civilného inštitútu, ktorého znovuzavedenie si vyžaduje dlhodobo aj aplikačná prax;
- zavedenie novej definície a stropu odplaty pri úveroch a pôžičkách poskytovaných spotrebiteľom s cieľom predísť predražovaniu poskytovania finančných prostriedkov spotrebiteľom a eliminovať tak kumuláciu protiprávneho stavu a pretrvávajúce úžery;

- zavedenie ďalšieho dôvodu neplatnosti zmluvy v prípade, ak je zmluva uzavretá za použitia nekalej zmluvnej praktiky a obsahuje viaceré neprijateľné zmluvné podmienky.
- Uvedená novela nadobudne účinnosť dňa 1. júna 2014.

Pokiaľ ide o plány Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky do budúcnosti v oblasti ochrany spotrebiteľa, pripravujeme nasledovné legislatívne zmeny:

A/ NOVÝ ZÁKON O VEREJNÝCH DRAŽBÁCH

V súčasnosti je pripravovaný nový zákon o verejných dražbách, ktorého cieľom bude:

- zabezpečiť preventívnu súdnu kontrolu primeranosti a oprávnenosti realizácie záložného práva formou verejnej dražby, a to najmä s ohľadom na uplatňovanie plnení z neprijateľných zmluvných podmienok – v tejto časti zákon nadväzuje na novelizáciu Občianskeho zákonníka;
- sprísnenie podmienok výkonu činnosti dražobníka – zavedenie povinného vzdelávania dražobníkov a ich zástupcov, kontrola odbornej spôsobilosti Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky podľa vzoru súdnych exekútorov a správcov. Dražobník bude oprávnený vykonávať činnosť iba po splnení sprísnených podmienok a po jeho zápise do registra vedeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, a teda na výkon činnosti dražobníka nebude stačiť už iba živnostenské oprávnenie, ako je tomu teraz;
- zvýšiť transparentnosť a posilniť prvky verejnosti dražobného procesu, napríklad zavedením nového inštitútu tzv. elektronických dražieb, ktoré významne prispievajú k predchádzaniu machinácii pri verejnej dražbe;
- odstrániť nedostatky, precizovať právnu úpravu a zaviesť viaceré prvky, ktoré umožnia efektívnejšie a primeranejšie vydražiť majetok.

B/ STABILIZÁCIA ČINNOSTI CENTRA PRÁVNEJ POMOCI A KOMISIE

Pokiaľ chceme aj naďalej efektívne poskytovať pomoc poškodeným spotrebiteľom, je nevyhnutné uskutočniť zmeny legislatívneho charakteru zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ktorými bude potrebné riešiť koncepčné otázky činnosti Centra právnej pomoci v snahe dosiahnuť jeho stabilizáciu

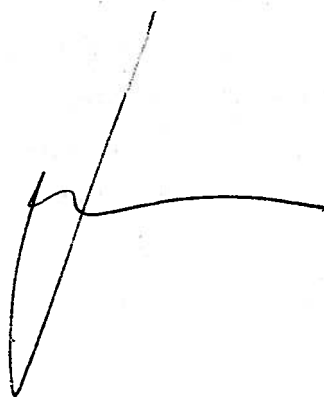
a konzistentné fungovanie v súvislosti s právnou pomocou poskytovanou súdmi. Novela zákona bude vychádzať z koncepcie činnosti Centra právnej pomoci a bude riešiť aj akútne aplikačné problémy a nedostatky platnej právnej úpravy.

Rovnako tak bude potrebné personálne posilniť Komisiu, aby táto bola schopná efektívne a priebežne poskytovať pomoc spotrebiteľom, ktorí sa na ňu obracajú v čoraz väčšom rozsahu.

C/ ZMENY V MEDIÁCII

V niektorých okrajových prípadoch možno počítať aj so situáciou, že dôjde k mimosúdnej dohode medzi poškodeným spotrebiteľom a nebankovým subjektom alebo iným dodávateľom tovaru alebo služby. Avšak oveľa väčším dôvodom na novelizáciu je fakt, že nebankové subjekty častokrát zneužívajú mediáciu na to, že doslova vyrobia zbytočné náklady na mediáciu spotrebiteľovi, pričom tento sa žiadnej mediácie ani len nezúčastnil. Tomuto javu chceme zabrániť pripravovanou novelou zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácii. Našou snahou je sprísniť podmienky výkonu činnosti mediátora a precíznejšie upraviť výkon mediácie s cieľom zlepšiť prístup k spravodlivosti formou alternatívneho riešenia sporov a súčasne zabezpečiť predchádzaniu zneužívania inštitútu mediácie v spotrebiteľských záväzkových vzťahoch.

S pozdravom

Vážený pán

Mikuláš Huba

poslanec

Národná rada Slovenskej republiky

Bratislava